

סנהדרין צו-ב

עניין: מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק

- קבלת גר מעמלק

יד דוד

דף צו, ב. מבני בניו של המן למדו תורה. ובעין יעקב הגירסא שהוא רבי שמואל בר שילת, ומקשים מהא דאיתא במכילתא סוף פ' בשלח נשבע הקב"ה בכסא הכבוד שאם יבואו גרים מכל האומות שיקבלם ומעמלק לא יקבלם, ובאמת לא הביא שום פוסק דין זה, ואדרבה הרמב"ם כתב בפרק י"ב דאיסורי ביאה הי"ז דכל הגוים כשיתגיירו הרי הן כישראל, ומשמע דאין חילוק ואף מורע עמלק מקבלי, ואפשר דהרמב"ם הוכיח זה מגמרא דילן, ומ"מ קשה שיחלוק הגמרא על המכילתא. אמנם הך דהכי ברייתא היא, ואפשר דחולקת על המכילתא. ועוד אפשר לומר דניהי דאין מקבלין גרים מעמלק מ"מ אם קבלו הרי הוא גר, ובהכי מיירי שאחד מבניו של המן נתגייר שלא ברצון חכמים, וא"כ ממילא הוה גר ואח"כ בני בניו למדו תורה, ועוד י"ל דמבני בניו לאו דוקא, אלא מבני בנותיו, שאחד מן האומות בא על נקיבה של בית המן, ובאומות הולד הולך אחר הזכר, וא"כ לא הוה ליה דין עמלק ומותר להתגייר. ועוד י"ל דהמעשה הוה כמו ברת' דמר שמואל שנשבת ובה עליה גוי, וה"נ בבית ישראל שבא עליה אחד מזרעו של המן באונס דודאי בנה כישראל הוא למ"ד נכרי הבא על בת ישראל הוולד כשר, ואפילו לדעת הסוברי דדינו כגר, מ"מ כיון דאמו מישראל לא מדחינן ליה ומגירין אותו, וא"כ שפיר דמשכחת בכי ה"ג דמבני בניו של המן ישראלי' ה' ולמדו תורה ברבים, ועיין בעיני יעקב ובמגילת ספר לאוין דף קט"ו [לאוין רל"ט] וביעיר אוון כ"א ע"ד כ"ב, ומ"מ הרמב"ם ודאי לא ס"ל כן. ועוד י"ל דכשבא סנהריב ובלבל כל האומות הכל שרי כמ"ש הרמב"ם, ולכן ה' מקבלין מבני המן שלא ידעו בזה או לא ה' חוששי' לו, ומ"מ הגמרא ה' יודע שה' מבני בניו של המן.

גליוני הש"ס גיטין נו :

שם מני בניו של המן למדו תורה כו', ל"ב בס' פתאום שלמה לברך הדיק ר' שלמה מרחאמסן ז"ל הקשה דהא מנאכר בפסיקתא פיסקא דזכור את אשר עשה לך עמלק דאין מקבלין גרים מורע עמלק ולא"כ איך מני בניו של המן כו' ע"פ [וכפסיקתא הנ"ל הוא ג"כ במכילתא סוף פ' בשלח ובפר"ט פ"ט] ולק"מ דמשכחה בלשם מורע עמלק שישאלת לפנ"מ שאלו מורע עמלק וילדה לו בן דסבן ההוא אינו מסיים לרע עמלק דנפשו"ס הך אחר הוכר כמנאכר דינמות פ"ח ב' וא"כ הן כשוא וכל יולא חליו שפיר מקבלין אותן ועל כזה סתוונת כאלו וסא דאמר מני בניו לאו דוקא רק כסוונת יולא חליו פ' רש"י פסחים י"ד ב' ד"ה בן בנו ועמ"ש על הגליון לפני כ"ו ב'

מכילתא פרשת בשלח, עמלק ב'

רבי אליעזר אומר, ינשבע המקום בכסא הכבוד ש'לו שאם יבא אחד מקל ש'אמות העולם להתגייר ת"ה שיקבלוהו, ולעמלק ולביתו לא יקבלוהו, שנאמר ויאמר דוד אל הנער המגיד לו אי מזה אמה, ויאמר בן איש גר עמלקי אנכי [שמואל ב, א, יג], נזכר ת"י דוד באותה שעה מה שנאמר למשה רבנו אם יבא אחד מקל האמות שבעולם להתגייר שיקבלוהו ומביתו של עמלק ת"י שלא יקבלוהו, מיד ויאמר אליו דוד דמך על ראשך פי פיך ענה כד', לךך נאמר מיד

אבני נזר או"ח סי' תקח

ה' אף לפי האמור יש ליישז על פי מה שכתב בתנא דני אליהו פרק כ"ד שזו אליפו לעמלק בנו שידע שעולם הבא אינו מתוקן אלא לישראל. לך וסייע אותם בחפירות נארות וכדומה ותזכה עמהם. כיון ששמע רשומו של דבר נעשה שונא ורודף לישראל עד כאן. הנה שזה שורש חטא עמלק שאינו רואה בשום אופן להיות נכנע לישראל. ועל כן אף שמתגייר. אין זה עוד הוכחה שרואה בהכנעה. שהרי נעשה ישראל צעזעמו ואין צריך להיות נכנע וטפל. ואם יודמן שיראה מעלה לישראל מה שאין צו וצעל כרחו יטעך להיות נכנע י"ה שונא ורודף כעמלק אצ"ו. ועדיין אין לנו הוכחה שאינו בכלל אוחזין מעשה אבותיהם בידיהם. אך נשעם כיצות שאז צריך לקבל עליו מיסיו ושיעבוד שיהיו נזוים וספלים ולמטה ולא ירמו ראש בישראל וגם שיעבוד. הנה שממלה להיות נכנע זה אינו אוחז מעשה אבותיו בידו. ואין מחויב מיתה:

רבי צדוק הכהן

פוקד עקרים אות ה' (יב)

הש"י ליציאת זרע זו. וכבר כתבתי במקום אחר⁸¹ שמה שאמרו מבני בניו של המן כו',⁸² לא על ידי שנתגייר אחד מזרעו, דהרי אין מקבלין גרים ממנו, רק שגוי אחד מזרעו בא על בת ישראל באונס ונתעברה ממנו. והוא נקרא מבני בניו כדקרייה קרא למגדף, בן המצרי. ורק בנך הבא מגויה אין קרוי בנך ונתייחס רק אחריה, אבל בן ישראלית מעכו"ם בין למאן דאמר הולד כשר בין למאן דאמר ממזר - נתייחס אחר שניהם. וכן מה שאמרו